

LUT-kauppakorkeakoulu

Kauppatieteiden kandidaatintutkielma

Talousjohtaminen

Urheilullisen menestyksen vaikutus urheiluseurojen taloudelliseen menestykseen jääkiekon SM-liigassa 2014 – 2018

The Impact of Athletic Performance on the Financial Performance of Sports Clubs in the Finnish Hockey League During 2014 – 2018

18.12.2019

Tekijä: Aleksis Korpela

Ohjaaja: Kati Pajunen

TIIVISTELMÄ

Tekijä:	Aleksis Korpela
Tutkielman nimi:	Urheilullisen menestyksen vaikutus urheiluseurojen taloudelliseen menestykseen jääkiekon SM-liigassa
Akateeminen yksikkö:	LUT-kauppakorkeakoulu
Koulutusohjelma:	Kauppatieteet, Talousjohtaminen
Ohjaaja:	Kati Pajunen
Hakusanat:	urheilutalous, urheilullinen menestys, taloudellinen menestys, kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius, jääkiekko

Suomalaisen ammattilaisurheilun taloudellisuus on ollut esillä mediassa viime vuosina. Tämän kandidaatintutkielman tarkoituksena on selvittää, miten urheilullinen menestys vaikuttaa urheiluseurojen taloudelliseen menestykseen jääkiekon SM-liigassa. Tutkimusperiodi on 2014-2018 ja mukana on 15 seuraa.

Taloudellista menestystä tutkitaan kolmesta näkökulmasta: kannattavuus (sijoitetun pääoman tuotto-%), vakavaraisuus (omavaraisuusaste) ja maksuvalmius (quick ratio). Aineisto kerätään liigaseurojen tilinpäätöksistä ja SM-liigan verkkosivuilta. Datasta laskettiin Pearsonin korrelaatiokertoimet ja lineaarisia regressioanalyyskejä sekä koko aikavälille, että yksittäisille vuosille.

Tutkimuksen tuloksissa omavaraisuusaste oli ainoa mittari, johon urheilullisen menestyksen vaikutus oli tilastollisesti merkitsevä koko tutkimusperiodia tarkasteltaessa. Urheilullisella menestyksellä ei ollut merkitsevää vaikutusta sijoitetun pääoman tuotto-%:n tai quick ratioon.

ABSTRACT

Author: Aleksis Korpela
Title: Impact of Sporting Success on the Financial Success of Sports Clubs in the Finnish Hockey League
School: School of Business and Management
Degree programme: Business Administration, Financial Management
Supervisor: Kati Pajunen
Keywords: sports economics, athletic performance, financial performance, profitability, solvency, liquidity, ice hockey

The economics of Finnish professional sports have been featured in the media over the last few years. The purpose of this bachelor's thesis is to examine how the athletic performance influences the financial performance of sports clubs in the Finnish Hockey League. The research period is from 2014 to 2018 and there are 15 clubs involved in the study.

Financial performance is examined from three perspectives: profitability (return on investment), solvency (equity ratio) and liquidity (quick ratio). The data is collected from the financial statements of the league clubs and from the web pages of the Finnish Hockey League. The data was used to compute Pearson correlation coefficients and linear regression analyzes for both the entire research period and the individual years.

In the results of the study, the equity ratio was the only indicator for which the impact of athletic success was statistically significant over the entire study period. The athletic performance didn't have any statistically significant impact on return on investment or quick ratio.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto.....	1
1.1 Aikaisemmat tutkimukset.....	1
1.2 Tutkimuskysymykset ja tavoitteet	2
1.3 Aiheen rajaus	3
1.4 Tutkimuksen rakenne	4
2. Teoreettinen viitekehys.....	5
2.1 Urheilutalouden erityispiirteet	5
2.1.1 Kilpailullinen tasapaino.....	5
2.1.2 Omistajien motiivit ja tavoitteet.....	6
2.2 Urheilutalous ja -liiketoiminta Suomessa	7
2.3 Talouden tunnuslukujen teoria	9
2.3.1 Kannattavuus ja sijoitetun pääoman tuotto prosentti	9
2.3.2 Vakavaraisuus ja omavaraisuusaste	10
2.3.3 Maksuvalmius ja quick ratio	11
3. Tutkimusmenetelmä ja -aineisto	14
3.1 SM-liigakauden eteneminen	14
3.2 Aineiston keruu ja kuvaus.....	16
3.3 Tutkimusmenetelmät	17
4. Tutkimuksen tulokset	19
4.1 Kannattavuus ja urheilullinen menestys	22
4.2 Vakavaraisuus ja urheilullinen menestys.....	24
4.3 Maksuvalmius ja urheilullinen menestys.....	26
5. Yhteenveto ja johtopäätökset	29
5.1 Tutkimuskysymykset ja vastaukset.....	29
5.2 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti.....	31
5.3 Mahdolliset jatkotutkimukset.....	32
Lähdeluettelo	33

LIITTEET

Liite 1	Kerätty data.
Liite 2	Liigajoukkueiden valitut tunnusluvut keskimäärin 2014-2018.
Liite 3	Sijoitetun pääoman tuotto prosentin sirontakuviokuva koko tutkimusperiodilla.

Liite 4 Omavaraisuusasteen sirontakuvio koko tutkimusperiodilla.

Liite 5 Quick ration sirontakuvio koko tutkimusperiodilla.

1. Johdanto

Suomalaisen ammattilaisjäähkiekkoilun kannattavuus ja talous on jo pitkään ollut esillä mediassa. Viime vuosina paljon huomiota ovat saaneet erityisesti tällä vuosikymmenellä kotimaisesta SM-liigasta Venäjän KHL:ään siirtyneen Helsingin Jokereiden omistajuus- ja talouskuviot (Kössö 2019), sekä espoolaisten jääkiekkoseurojen Espoo Bluesin ja sen raunioille perustetun Espoo Unitedin talousvaikeudet ja konkurssit (Kössö 2016a ja Lehtisaari 2018). Talousvaikeudet eivät Suomessa rajoitu vain jääkiekkoon, vaan talousongelmista on kärsitty myös muissa urheilulajeissa viime aikoina. Esimerkiksi lentopalloliiton vuoden 2018 toiminta jäi tappiolliseksi ja se joutui aloittamaan elokuussa 2019 yt-neuvottelut (Satakunnan kansa 2019). Naisten Korisliigassa menestysjoukkue Hyvinkään Ponteva kärsii tuloihin nähden liian suurista menoista ja tarvitsee siksi taloudellista tukea (Visuri 2019).

1.1 Aikaisemmat tutkimukset

Urheilutalouteen liittyvät suomenkieliset julkaistut tutkimukset rajautuvat hyvin pitkälti erilaisiin opinnäytetöihin. Ulkomailla urheilutaloutta ja urheilua ylipäätään on toki tutkittu paljon ja monesta näkökulmasta. Jääkiekko on koko maailman mittakaavassa pieni laji, joten tutkimukset ovat keskittyneet suurempiin lajeihin, etenkin jalkapalloon.

Mourão (2010) tutki ammattilaisjalkapallojoukkueiden sijainnin vaikutusta menestykseen Euroopassa vuosina 1990 – 2006. Alueellisen taloudellisen kehityksen ja urheiluseuran menestyksen väliltä löytyi vahva ja tilastollisesti merkitsevä yhteys. Tutkimuksen mukaan joukkue oli todennäköisemmin menestyksekäs, jos se sijaitsi tiheään asutulla ja urbaanilla alueella, jossa bruttokansantuote oli korkea. Alueella, jolla sijaitsi yksi suuri metropoli, oli todennäköisempää olla taloudellisesti vahva ja kilpailukykyinen seura verrattuna alueeseen, joka koostui useammasta pienemmästä kaupungista.

Noll (2002) tutki miten englantilaisessa jalkapallossa nouseminen ylemmälle tai tippuminen alemmalle sarjatasolle vaikuttaa seurojen talouteen. Tulosten perusteella nouseminen korkeammalle sarjatasolle oli sekä taloudellisesti houkuttelevaa, että fanien puolesta toivottavaa. Nouseminen näytti aiheuttavan myös pitempiketoisia positiivisia vaikutuksia talouteen, vaikka joukkue myöhemmin putoaisi takaisin alas alemmalle sarjatasolle. Tämä toimii taloudellisena kannustimena marginaalijoukkueille, jotka vaihtelevat edestakaisin ylemmän ja alemman sarjatason välillä.

Dimitropoulos ja Limperopoulos (2014) tutkivat urheilullisen ja taloudellisen menestyksen välistä suhdetta kahdessakymmenessä kreikkalaisessa jalkapalloseurassa vuosien 2004 ja 2009 välisenä aikana. Tarkastelussa oli etenkin pelaajapalkkioiden vaikutus tähän suhteeseen. Yhdellä kaudella pelaajiin käytetty raha vaikutti positiivisesti joukkueiden urheilulliseen menestykseen, jota mitattiin kyseisellä kaudella voitettujen otteluiden määrällä. Toisaalta tutkimuksessa huomattiin myös se, että pelaajapalkkiot vaikuttivat taloudelliseen menestykseen negatiivisesti merkitsevän paljon. Tämä merkitsi sitä, että pelaajahankinnat eivät perustuneet odotettuihin tuottoihin tai taloudelliseen tulokseen. Mitä enemmän seurat investoivat pelaajien taitavuuteen, sitä enemmän seurojen taloudellinen menestys ja kestävyys kärsivät.

Brook (2016) tutki Yhdysvalloissa joukkueen menestyksen ja fanien kiinnostuksen vaikutusta joukkueen tuloihin amerikkalaisen jalkapallon yliopistoliigassa eli NCAA:ssa vuosien 2007 ja 2012 välisenä aikana. Brookin tutkimuksen mukaan yhden voiton aikaansaama rajatuotto oli noin 600 000 dollaria.

1.2 Tutkimuskysymykset ja tavoitteet

Tämä kandidaatintutkielma käsittelee Suomen jääkiekon SM-liigassa (markkinoinnissa myös pelkkä Liiga) pelaavien seurojen taloutta ja urheilullista menestystä. Tarkoituksena on tutkia urheilullisen ja taloudellisen menestyksen välistä mahdollista yhteyttä erilaisten taloudellisten ja urheilullisten mittarien avulla syksyn 2013 ja kevään 2018 välisenä aikana.

Tutkimuksen pääongelma on:

Miten urheilullinen menestys vaikuttaa urheiluseurojen taloudelliseen menestykseen jääkiekon SM-liigassa?

Pääongelmaan on tavoitteena saada vastaus tutkimalla kvantitatiivisin keinoin seurojen talouslukuja kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden näkökulmasta seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

- 1. Miten urheilullinen menestys vaikuttaa seurojen kannattavuuteen?*
- 2. Miten urheilullinen menestys vaikuttaa seurojen vakavaraisuuteen?*
- 3. Miten urheilullinen menestys vaikuttaa seurojen maksuvalmiuteen?*

Vastaamalla näihin kolmeen tutkimuskysymykseen saadaan monipuolinen näkemys urheilullisen menestyksen vaikutuksesta seurojen talouteen kolmesta eri näkökulmasta.

1.3 Aiheen rajaus

Kuten on jo sanottu, tutkimus on rajattu koskemaan suomalaista jääkiekkoa, tarkemmin sanottuna nimenomaan jääkiekon SM-liigassa pelaavia joukkueita viimeisen viiden kauden aikana, alkaen syksyllä 2013 alkaneesta kaudesta. Tutkimuksesta rajataan pois tutkittavalla aikavälillä SM-liigasta poistunut Helsingin Jokerit, koska seura esiintyy vain tarkastelujakson ensimmäisellä kaudella, ja pelaa tätä nykyä Venäjän KHL-liigassa. Myös Blues rajataan pois liian vähäisen saatavilla olevan taloudellisen tiedon perusteella.

Sarjanousijat otetaan mukaan tutkimukseen. Vaikka Sport, Kookoo ja Jukurit eivät ole olleet koko viiden vuoden tutkimusjaksoa mukana (Sport kolme vuotta, Kookoo kaksi vuotta ja Jukurit vain yhden vuoden), otetaan ne mukaan tutkimukseen, koska alemmalta sarjatasolta eli Mestiksestä nousseiden seurojen alkutaivalta SM-liigassa voi peilata Nollin (2002) aikaisempaan tutkimukseen sarjanousun vaikutuksesta talouteen.

1.4 Tutkimuksen rakenne

Tämä tutkimus koostuu johdannosta, teoreettisesta viitekehyksestä, tutkimusaineiston ja -menetelmien esittelystä, tutkimustuloksista sekä yhteenvedosta ja johtopäätöksistä. Johdannossa esitellään tutkittava aihe, tutkimuksen pääongelma, tutkimuskysymykset ja -tavoitteet, aikaisempia aiheeseen liittyviä tutkimuksia sekä aiheen rajaus. Teoreettisessa viitekehyksessä käydään läpi urheilutalouteen liittyviä erityispiirteitä, niin yleisesti maailmalla kuin myös erityisesti Suomessa sekä esitellään analysoitavien tunnuslukujen teoriaa. Tutkimusaineistossa ja -menetelmissä esitellään tutkimusaineistoa ja siihen liittyviä kysymyksiä ja ratkaisuja. Osiossa esitellään myös käytettävät kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät. Tuloksissa esitellään ja analysoidaan tutkimuksesta saatuja tuloksia. Yhteenvedossa ja johtopäätöksissä käydään vielä läpi tutkimuksen kulku ja tuloksissa ilmenneet keskeisimmät piirteet ja pohditaan mahdollisia jatkotutkimuksien aiheita.

2. Teoreettinen viitekehys

Teoreettinen viitekehys koostuu kolmesta alaluvusta. Ensimmäisessä alaluvussa käsitellään urheilutaloutta ja siihen liittyviä lainalaisuuksia. Toisessa alaluvussa käsitellään urheiluliiketoimintaa Suomessa jääkiekon osalta. Lopuksi esitellään vielä tutkimuksessa käytetyt tunnusluvut.

2.1 *Urheilutalouden erityispiirteet*

Urheiluliiketoiminnassa on muista toimialoista poikkeavia erityispiirteitä. Ihmiset kehittävät irrationaalisia intohimoja urheilujoukkueita, kilpailuita ja urheilijoita kohtaan. Urheilussa tuloksilla, menestyksellä ja saavutusten juhlinnalla on symbolinen merkitys, jota ei esiinny muilla taloudellisen tai sosiaalisen toiminnan aloilla. Urheiluliiketoimintaa harrastavan yrityksen johdon täytyy oppia hyväksikäyttämään näitä intohimoja, jotta ihmiset ostaisivat lippuja urheilutapahtumiin, liittyisivät kannattajajäseniksi ja ostaisivat oheistuotteita. (Hoye, Smith, Westerbeek, Stewart & Nicholson, 2006, 4)

2.1.1 *Kilpailullinen tasapaino*

Neale (1964, 1-2) esitteli vuonna 1964 niin kutsutun Louis-Schmeling -paradoksin. Paradoksi on nimetty tunnetuiden 1930-luvulla järjestettyjen kahden eepisen nyrkkeilyottelun mukaan, jossa yksi aikansa parhaimmista nyrkkeilijöistä, voittamaton amerikkalainen Joe Louis kohtasi natsi-Saksaa edustavan Max Schmelingin häviten ensimmäisen ottelun, joka oli samalla hänen uransa ensimmäinen tappio ammattilaisena (Desbordes 2019). Yksittäisen yrityksen kannalta tuottoisin markkina-asema on lain sallimissa puitteissa monopoli, jolloin kilpailu saadaan minimoitua ja tuotot maksimoitua. Urheilussa jokainen joukkue yrittää olla vastustajaansa parempi samalla kun koko urheiluliiketoiminnan elinehto on se, että kilpailu on riittävän tasaista ja näin ollen myös katsojalle jännittävää ja kiinnostavaa seurattavaa ja sitä kautta seuroille taloudellisesti tuottoisaa. Täten täydellinen monopoli olisi urheilussa katastrofi; Joe Louisilla ei olisi ketään ketä vastaan otella, eikä sen myötä tulojakaan. Tästä jatkuvan voittamisen ja

monopolin tavoittelusta, mutta samalla riittävän tasaisen kilpailun säilyttämisestä syntyy ristiriita; Louis-Schmeling -paradoksi.

Booth (2009, 380-381) on tutkinut urheilutaloutta Australian urheilusarjojen näkökulmasta. Nealen tavoin myös Booth korostaa tasaisen kilpailun merkitystä urheilutalouden toimivuudessa. Boothin mukaan on kolme keinoa parantaa liigan sisällä kilpailullista tasapainoa. Ensimmäinen on sijoittaa joukkueet suurin piirtein samankokoisille markkina-alueille. Tällöin seuroilla olisi tasaväkisemmät mahdollisuudet kerätä yhtä paljon tuloja lipunmyynnin ja jäsenyyksien kautta, jolloin seurat voisivat rakentaa taidollisesti suurin piirtein samantasoisia joukkueita. Toinen vaihtoehto on luoda keinotekoinen pelaajien varausjärjestelmä ja/tai joukkueille palkkakatto, jota ei saa pelaajia hankkiessa ylittää. Varausjärjestelmässä yleensä valitaan uusia tulokaspelaajia siten, että edellisellä kaudella huonoiten menestynyt seura saa valita ensimmäisenä, toiseksi huonoin toisena ja niin edelleen. Kolmas vaihtoehto on käyttää voitonjakosääntöä, jolloin seurojen saamat voitot jaetaan tasaisemmin koko liigalle. Tämä voisi olla kriittisen tärkeää taloudellisesti heikommin menestyville seuroille.

2.1.2 Omistajien motiivit ja tavoitteet

Perusoletuksena on, että omistajat haluavat maksimoida taloudelliset voittonsa, pelaajat haluavat maksimoida tulonsa ja markkinat toimivat tasapainottajana. Useat tutkimukset ovat kuitenkin osoittaneet, että taloudellinen voiton maksimointi voi olla kiistanalainen oletus, sillä se ei ole kuvaavaa sellaisille urheilusarjoille, joissa urheilullisesta menestyksestä saatu tyydytys on tärkeä tekijä ja osa päätöksentekoa. (Fort & Quirk, 1995, 1266)

Yleisesti urheiluliiketoiminnassa seuraomistajat voidaan jaotella karkeasti tuotonmaksimoijiin (*profit maximizers*) ja voitonmaksimoijiin (*win maximizers*). Tosin joidenkin tutkijoiden mukaan näiden kahden ääripään välillä voi olla myös seuraomistajia, jotka pyrkivät maksimoimaan voittojen ja tuottojen painotetun summan ja ovat täten hyödynmaksimoijia (*utility maximizers*) (Dietl, Grossmann & Lang 2011). Tuotonmaksimointia esiintyy erityisesti Pohjois-Amerikan suurissa ammattilaisliigoissa, joissa seurojen omistajat ovat tyypillisesti yksittäisiä bisnesmiehiä tai yrityksiä. Toisaalta esimerkiksi

englantilaisessa, skotlantilaisessa ja australialaisessa jalkapallossa ja kriketissä voittaminen on tuottojen tekemistä tärkeämpää. Tämä voi johtaa siihen, että urheilullista menestystä maksimoivat omistajat asettavat seuran taloudelliseen vaaraan palkkaamalla joukkueeseen pelaajia, joihin ei ole varaa. (Hoye et al. 2006, 61-62)

Garcia-del-Barrio ja Szymanski (2009) tutkivat sitä, että tähtääkö jalkapalloseurojen käyttäytyminen urheilulliseen vai taloudelliseen menestykseen. Tutkimus tehtiin englantilaisessa ja espanjalaisessa jalkapalloliigassa vuosina 1994-2009. Molemmissa liigoissa valinnat muistuttivat enemmän voittoa kuin tuottoa maksimoivaa käytöstä. Kysymykseksi jäi, onko tuotonmaksimoiva käyttäytyminen todennäköisesti jatkuvaa pitkällä aikavälillä. Voidaan olettaa, että liian aggressiivinen tuoton maksimointi urheilullisen menestyksen kustannuksella voi johtaa tippumiseen alemmalle sarjatasolle. Sarjatasolta tippuminen merkitsee mittavia tulonmenetyksiä tulevaisuudessa.

2.2 Urheilutalous ja -liiketoiminta Suomessa

Kuten taulukosta 1 huomataan, jääkiekon SM-liigassa seuroissa siirryttiin rekisteröidyistä yhdistyksistä ammattimaisempiin osakeyhtiöihin verrattain myöhään. Merkittävä osa seuroista muuttui osakeyhtiöiksi vasta 2000-luvun taitteessa. Myös itse jääkiekon SM-liiga muuttui välivaiheena toimineen osuuskunnan jälkeen osakeyhtiöksi vuosituhannen vaihteessa (Yle urheilu 1999).

Taulukko 1 Liigaseurat ja taustaorganisaatiot. (tiedot poimittu www.liiga.fi)

<i>Joukkue</i>	<i>Kaupunki</i>	<i>Perustettu</i>	<i>Osakeyhtiö</i>	<i>Perustettu</i>	<i>Mitalit (kulta, hopea, pronssi)</i>
<i>HIFK</i>	Helsinki	1897	Oy HIFK Hockey Ab	2000	7, 5, 10
<i>HPK</i>	Hämeenlinna	1929	HPK Liiga Oy	2015	2, 3, 9
<i>Ilves</i>	Tampere	1931	Ilves-Hockey Oy	2000	16, 9, 12
<i>Jukurit</i>	Mikkeli	1970	Jukurit HC Oy	2009	0, 0, 0
<i>JYP</i>	Jyväskylä	1923	JYP Jyväskylä Oy	1999	2, 2, 5
<i>KalPa</i>	Kuopio	1929	KalPa Hockey Oy	1999	0, 2, 1
<i>KooKoo</i>	Kouvola	1965	KooKoo Hockey Oy	2014	0, 0, 0
<i>Kärpät</i>	Oulu	1946	Oulun Kärpät Oy	2000	8, 4, 6

<i>Lukko</i>	Rauma	1936	Rauman Lukko Oy	2000	1, 3, 6
<i>Pelicans</i>	Lahti	1992	Lahden Pelicans Oy	2000	0, 1, 0
<i>SaiPa</i>	Lappeenranta	1948	Liiga-SaiPa Oy	2000	0, 0, 1
<i>Sport</i>	Vaasa	1939	Hockey-Team Vaasan Sport Oy	2002	0, 0, 0
<i>Tappara</i>	Tampere	1955	Tamhockey Oy	1999	17, 13, 12
<i>TPS</i>	Turku	1922	HC TPS Turku Oy	1999	11, 11, 4
<i>Ässät</i>	Pori	1967	HC Ässät Pori Oy	2000	3, 4, 2

Osakeyhtiölain (OYL, 624/2006) 1 luvun 5 §:n mukaan osakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa omistajilleen voittoa, ellei toisin ole yhtiöjärjestyksessä määrätty. Tästä huolimatta suomalaisessa ammattilaisjoukkueurheilussa taloudellinen menestys tuntuu olevan usealle seuralle sivuseikka, ja mahdolliset suuretkin tappiot kuitataan mukisematta omistajien rahoilla vuodesta toiseen. Tunnetuimmat tapaukset jääkiekko-*piireissä* tältä saralta lienevät Rauman Lukko ja Venäjän KHL:ssä pelaavat Helsingin Jokerit. Lukon nettotulos on ollut 2010-luvun alkupuolella yli 6,3 miljoonaa euroa tappiollinen. Tappiot on kuitattu seuran omistajana toimivan Contineo Oy:n antamalla konserniavustuksella (Kössö 2016b). Jokerit taas vastaavasti on esimerkiksi tehnyt sekä 2016 että 2017 lähes 15 miljoonaa euroa tappiota, joka rahoitettiin omistajien antamalla pääomallainalla (Jokerit 2018). Herää kysymys, voiko tällaista edes kutsua liiketoiminnaksi sanan varsinaisessa merkityksessä, eli kuinka tosissaan seuroissa ollaan taloudellisen kannattavuuden suhteen vai uhrataanko seurojen talous urheilullisen menestyksen kustannuksella. Julkisuuteen päätyneen tiedon perusteella vaikuttaa siltä, että suomalaisessa ammattilaisjääkiekossa ainakin joissakin seuroissa vallitsee urheilullisen voiton maksimoivan kulttuuri samalla tavoin kuin eurooppalaisissa jalkapalloliigoissa, kuten Dimitropoulos ja Limperopoulos (2014) sekä Garcia-del-Barrio ja Szymanski (2009) tutkimuksissaan osoittivat.

2.3 Talouden tunnuslukujen teoria

Arvioitaessa yrityksiä taloudellisesta näkökulmasta käytetään apuna yleensä tunnuslukuanalyysia. Tässä tutkimuksessa on tarkoitus analysoida urheiluseurojen taloudellista menestystä tilinpäätökseen perustuvien tunnuslukujen avulla. Taloudellinen suorituskyky jaetaan usein kolmeen eri osatekijään, jotka ovat kannattavuus (*profitability*), vakavaraisuus (*solvency*) ja maksuvalmius eli likviditeetti (*cash position and liquidity*). Laitinen (2002, 33) lisää tähän vielä neljännen ulottuvuuden; yrityksen kasvunopeuden. (Niskanen & Niskanen 2007, 55)

Kandidaatintutkielmassa tutkitaan kvantitatiivisin menetelmin liigaseurojen taloudellista menestystä jokaisen kolmen edellä mainitun osa-alueen näkökulmasta, siten että valitaan yksi tunnusluku jokaisesta osatekijästä. Kannattavuuden mittarina käytetään sijoitetun pääoman tuotto prosenttia, vakavaraisuuden mittarina omavaraisuusastetta ja maksuvalmiuden mittarina toimii quick ratio.

2.3.1 Kannattavuus ja sijoitetun pääoman tuotto prosentti

Kannattavuus tarkoittaa yrityksen kykyä tuottaa tuloja. Mitä enemmän on tuloja, kuin mitä niiden hankkimiseen on jouduttu käyttämään menoja, sitä parempi on yrityksen kannattavuus. Sitä voidaan mitata jakamalla yrityksen tuotot sidotulla pääomalla. Absoluuttinen kannattavuus tarkoittaa tilikauden tuottoja, joista on vähennetty tilikaudelle jaksotetut menot, jolloin suhteellinen kannattavuus saadaan jakamalla absoluuttinen kannattavuus jollain suhteuttavalla tilinpäätöserällä, yleensä jollain taseen pääomaerällä (Niskanen & Niskanen 2007, 57). Suhteellinen vertailu mahdollistaa erikokoisten yritysten analysoimisen. Yleensä kannattavuus määritellään yrityksen pitkän aikavälin tulontuottamiskyvyksi, koska tulot ja menot voivat vaihdella suhdannevaihteluiden ja investointien ajoittumisen mukaan. Koska kannattavuus on luonteeltaan pitkän aikavälin mittari, kannattaa analyysissa tutkia valittua kannattavuuden mittarin kehitystä pitemmällä aikavälillä, eikä vain yhdeltä tilikaudelta. Kannattavuuden mittareita ovat esimerkiksi sijoitetun pääoman tuotto prosentti, oman pääoman tuotto prosentti ja nettotulos prosentti. (Kallunki & Kytönen 1998, 74-75, 78-79)

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto prosentti} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{Verot}}{\text{Sijoitettu pääoma [keskiarvo]}} \times 100 \% \quad (1)$$

Alma Talent on antanut seuraavat viitteelliset ohje arvot sijoitetun pääoman tuotto prosentille:

Erinomainen	yli 15 %
Hyvä	10 – 15 %
Tyydyttävä	6 – 10 %
Välttävä	3 – 6 %
Heikko	alle 3 %

Kyseisessä tunnusluvussa liiketoiminnan tuotto suhteutetaan tuottoa vaativaan pääomaan, jota ovat oma pääoma ja korollinen vieras pääoma. Veronmaksupolitiikka ei vaikuta sijoitetun pääoman tuotto prosenttiin saamiin arvoihin, sillä tunnusluku kuvaa tuloa ennen veroja. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti voi joissain tapauksissa johtaa myös harhaan, kun vertaillaan eri yritysten välisiä kannattavuuseroja, jos yrityksellä on käyttöomaisuutta vuokraamalla hankittuna, sillä leasing-vastuut eivät näy taseessa (Laitinen 1988, 197). Sijoitettuna pääomana käytetään yhteen lasketun oikaistun oman pääoman ja korollisen vieraan pääoman keskiarvoa. (Kallunki & Kytönen 1998, 74-75)

2.3.2 Vakavaraisuus ja omavaraisuusaste

Vakavaraisuus tarkoittaa sitä, kuinka hyvin yritys selviää vieraan pääoman ehtoista rahoituksesta syntyvistä kuluista eli korkomaksuista. Vakavaraisuutta mitataan vertaamalla oman ja vieraan pääoman suhdetta eri tavoin. Mittareina voivat toimia esimerkiksi omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuus ja gearing-prosentti. Vakavaraisuus on pitkän aikavälin ominaisuus, sillä korollinen vieraspääoma muodostuu suurelta osin pitkäaikaisesta rahoituksesta (Kallunki & Kytönen 1998, 80). Vakavarainen yritys kykenee pitkällä aikavälillä selviytymään korkomaksuista suuren oman pääomansa avulla myös sellaisina aikoina, jolloin yrityksen tulovirrat ovat pieniä. (Niskanen & Niskanen 2007, 59)

Omavaraisuusaste lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistu taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakot}} \times 100 \% \quad (2)$$

Kyseinen tunnusluku kuvaa yrityksen oman pääoman osuutta yrityksen kokonaisrahoituksesta. Mitä enemmän yritykseen on sijoitettu omaa pääomaa, sitä paremmin yritys selviää vieraan pääoman maksuista. Korkea omavaraisuusaste on merkki vakavaraisesta yrityksestä. (Kallunki & Kytönen 1998, 80-81)

Omavaraisuusaste ei välttämättä ole kovin luotettava vakavaraisuuden mittari likvidointitilanteessa, koska omaisuuden kirjanpitoon merkitty nimellinen arvo voi poiketa merkittävästi sen todellisesta arvosta omaisuutta realisoidessa. Mitä totuudenmukaisemmin omaisuus on taseessa arvioitu, sitä luotettavampi mittari omavaraisuusaste on. Omavaraisuusaste kertoo kuitenkin suurin piirtein, kuinka pahasti yritys on veloissa. (Laitinen 1988, 205-206)

Alma Talent on antanut seuraavat viitteelliset ohjearvot omavaraisuusasteelle:

Erinomainen	yli 50 %
Hyvä	35 – 50 %
Tyydyttävä	25 – 35 %
Välttävä	15 – 25 %
Heikko	alle 15 %

Omavaraisuusaste on valittu mittariksi tutkimukseen, koska se antaa selkeän ja helposti tulkittavan arvon tutkittaessa liigaseurojen vakavaraisuutta.

2.3.3 Maksuvalmius ja quick ratio

Yrityksen kykyä selviytyä erääntyvistä maksusitoumuksista kutsutaan maksuvalmiudeksi eli likviditeetiksi. Jos yrityksellä on tarpeeksi kassareservejä tai muuta tarpeen tullen lyhyessä ajassa rahaksi muutettavaa omaisuutta maksuvelvoitteista suoriutumiseen, on maksuvalmius riittävällä tasolla, jolloin kalliista lyhytaikaista lisärahoitusta ei

tarvita. Yrityksen lyhytaikaiseen omaisuuteen lasketaan kuuluvaksi kassa, myyntisaatavat, jälkemarkkinakelpoiset arvopaperit ja varastot (Niskanen & Niskanen 2007, 61). Jos maksuvalmius on riittämätön, johtaa se eräpäivien ylittyessä lisäkuluihin eli viivästyskorkoihin, mutta toisaalta myös tarpeettoman korkea maksuvalmius sitoo yrityksen varoja huonosti tuottavaan kassareserviin. Maksuvalmiutta kuvaavia mittareita ovat esimerkiksi current ratio, quick ratio ja nettokäyttöpääoma. (Kallunki & Kytönen 1998, 84-87)

Maksuvalmiutta mitattaessa ongelmana on se, että tilinpäätökset kertovat vain yhden päivän eli tilinpäätöshetken tilanteesta, vaikka maksuvalmius on jatkuvasti elävä käsite. Yksi lähestymistapa maksuvalmiuden analysoimiseen on likvidointilähestymistapa, jolloin varaudutaan toiminnan lopettamiseen minä hetkenä hyvänsä. Sillä tarkoitetaan likvidointitilanteessa lyhytaikaisen vieraanpääoman takaisinmaksukykyä. Likvidointilähestymistapaan perustuvissa tunnusluvuissa nopeasti realisoitavissa oleva omaisuus suhteutetaan lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Current ja quick ratio ovat tyypillisimpiä likvidointilähestymistavan tunnuslukuja. (Laitinen 1988, 200-201)

Quick ratio lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Vaihtuvat vastaavat} - \text{Vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}} \quad (3)$$

Alma Talent on antanut seuraavat viitteelliset ohjearvot quick ratiolle:

Erinomainen	yli 1,5
Hyvä	1 – 1,5
Tyydyttävä	0,5 – 1
Välttävä	0,3 – 0,5
Heikko	alle 0,3

Quick ratio (tunnetaan myös nimellä *acid test*) on current ratiota tiukempi mittari, koska siinä vaihto-omaisuutta ei lueta osaksi vaihtuvia vastaavia eli osoittajassa on mukana ainoastaan rahoitusomaisuus (Niskanen & Niskanen 2007, 61-61). Tutkimuksessa käytetään quick ratiota current ration sijaan siksi, että vaihto-omaisuuden todellista arvoa voi olla hankala määrittellä, eikä se realisoitaessa välttämättä vastaa kirjanpidollista

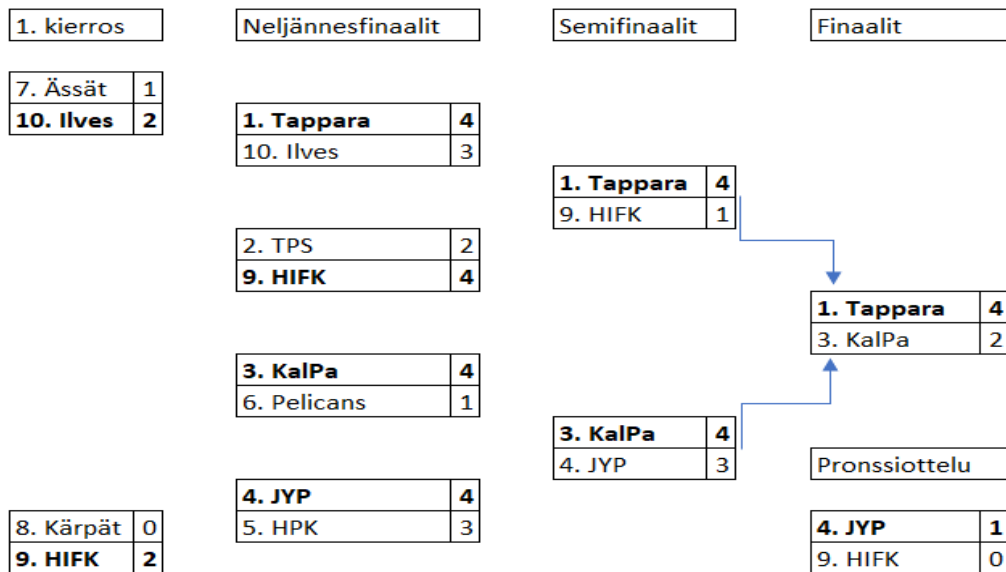
arvoa (Kallunki & Kytönen 1998, 86). Liigaseurojen pääliiketoiminnan tarkoitus on luonnollisesti tarjota palvelu eli jääkiekko-ottelu, jolloin vaihto-omaisuuden arvo tuskin on kovin keskeisessä roolissa tuotettaessa kyseistä hyödykettä.

3. Tutkimusmenetelmä ja -aineisto

Tässä kandidaatintutkielmassa tutkimusmenetelminä käytettiin yksinomaan kvantitatiivisia menetelmiä. Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus tarkoittaa tilastollista tutkimusta, jossa haluttua ilmiötä tutkitaan numeerisen tiedon pohjalta (Heikkilä 2014, 16). Tutkimuksen kohteena oli SM-liigassa pelaavien joukkueiden taloudelliset ja urheilulliset tulokset vuosien 2014 ja 2018 välisenä aikana, joiden pohjalta tehtiin erilaisia tilastollisia analyysseja. Taloudellisten tulosten pohjana toimi liigaseuroja pyörittävien taustayhtiöiden tilinpäätökset ja urheilullisten tulosten pohjana oli runkosarjasijoitus pudotuspelit huomioiden. Analyysien teko tapahtui kvantitatiiviseen tutkimukseen suunnitellulla Stata-ohjelmalla.

3.1 SM-liigakauden eteneminen

Yksi liigakausi koostuu runkosarjasta ja sen jälkeen pelattavista pudotuspeleistä. Runkosarja alkaa syyskuun alussa ja loppuu maaliskuun aikana. Runkosarjassa jokainen joukkue pelaa 60 ottelua; 30 kotiottelua ja 30 vierasottelua, jonka jälkeen kymmenen parhaiten sijoittunutta jatkavat pudotuspeleihin. Toisin kuin monessa muussa ammattilaissarjassa maailmalla, SM-liigassa ei ole kauden jälkeen karsintoja. Täten liigasta ei voi enää nykyään urheilullisen menestyksen perusteella pudota alemmalle sarjatasolle Mestikseen. Pudotuspelien etenemistä selkeyttämään on valittu esimerkiksi kauden 2016-2017 pudotuspelikaavio (Kuva 1). Suluissa olevat joukkueet kertovat kyseisen kauden pudotuspelien tilanteesta.

Kuva 1 SM-Liigan pudotuspelikaavio kaudelta 2016-2017. (tiedot poimittu www.liiga.fi)

Sijoille 7-10 jääneet pelaavat pudotuspelien ensimmäisen kierroksen ja kuusi parasta etenee suoraan neljännesfinaaleihin. Ensimmäisellä kierroksella kohtaavat seitsemäs (Ässät) ja kymmenes (Ilves) sekä kahdeksas (Kärpät) ja yhdeksäs (HIFK). Ensimmäiseltä kierrokselta pääsee jatkoon kahdella voitolla. Neljännesfinaalissa pelaa kahdeksan joukkuetta siten että runkosarjan ykkönen (Tappara) kohtaa ensimmäiseltä kierrokselta jatkoon päässeistä kahdesta joukkueesta sen, joka sijoittui huonommin runkosarjassa (Ilves). Runkosarjan kakkonen (TPS) pelaa toista ensimmäiseltä kierrokselta jatkoon päässyttä vastaan (HIFK). Loput sijat 3-6 pelaavat neljännesfinaaleissa siten, että kolmas (KalPa) pelaa kuudetta (Pelicans) vastaan ja neljäs (JYP) viidettä (HPK). Jatkoon eli semifinaaleihin pääsee neljällä voitolla. Semifinaaleissa jäljellä olevista joukkueista runkosarjassa parhaiten sijoittunut (Tappara) kohtaa huonoiten sijoituneen (HIFK) ja toiseksi parhaiten sijoittunut (KalPa) kohtaa toiseksi huonoimman (JYP). Finaaleihin pääsevät molempien ottelusarjojen voittajat (Tappara ja KalPa) neljällä voitolla. Finaaleissa Suomen mestaruuden saavuttaa neljällä voitolla. Kolmannen sijan kohtalo ratkaistaan pronssiottelussa semifinaaleissa pudonneiden joukkueiden (JYP ja HIFK) kesken. Pronssiottelussa kolmannen ja neljännen sijan kohtalo ratkaistaan yhdellä ottelulla.

3.2 Aineiston keruu ja kuvaus

Tutkimusaineiston urheilullinen puoli, eli sijoitukset runkosarjassa sekä pudotuspeleissä, kerättiin SM-liigan verkkosivuilta. Urheiluseurojen taloudellinen data kerättiin lähes kokonaan Voitto+ -tietokannasta löytyneistä tilinpäätöstiedoista vuodesta 2014 vuoteen 2018, poikkeuksena JYP kokonaisuudessaan ja Lukon vuoden 2018 tilinpäätös. Lukon tuorein tilinpäätös saatiin Amadeus-tietokannasta. JYPin tilinpäätökset poimittiin myös Amadeuksesta lukuun ottamatta vuosien 2017 ja 2018 tilinpäätöksiä, jotka jouduttiin ostamaan Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) Virre-palvelun kautta. Tilinpäätöksistä poimittiin Voitto+:n valmiiksi laskemat sijoitetun pääoman tuotto prosentti, omavaraisuusaste ja quick ratio. Amadeuksesta ja PRH:lta saaduissa tilinpäätöksissä kyseisiä tunnuslukuja ei ollut valmiina, vaan ne laskettiin manuaalisesti Voitto+ -tietokannan käyttämiä kaavoja mukaillen, jotta lukuja olisi luotettavampi vertailla. Voitto+:n tunnuslukujen laskennassa käyttämät kaavat olivat seuraavat:

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto} - \% = \frac{\text{tulos ennen satunnaisia eriä+vieraan pääoman kulut (12 kk)}}{((\text{tuoteimman taseen loppusumma}-\text{korottomat velat})+(\text{edellisen taseen loppusumma}-\text{kotttomat velat}))/2} \quad (4)$$

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{oma pääoma+varaukset}}{\text{taseen loppusumma}-\text{saadut ennakot}} \times 100 \quad (5)$$

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{rahoitusomaisuus}}{\text{lyhytaikaiset velat}-\text{saadut ennakot}} \quad (6)$$

Aineistoon liittyi joitakin ongelmia. Joitakin aukkoja dataan aiheuttivat liiganousijat Sport (mukana neljä vuotta), KooKoo (mukana kolme vuotta) ja Jukurit (mukana kaksi vuotta), jotka eivät pelanneet liigassa koko viiden vuoden tarkastelujakson ajan ja täten liigasijoituksia ei luonnollisestikaan kaikilta kausilta ollut näiden kolmen seuran kohdalla. Liiganousijoiden lisäksi data jäi epätäydelliseksi HPK:n osalta, joka muuttui rekisteröidystä yhdistyksestä osakeyhtiöksi vasta vuonna 2015 ja näin ollen tilinpäätöksiä löytyi vain vuosilta 2016-2018. Bluesilla oli saatavilla tutkimusjaksolla vain kaksi tilinpäätöstä ennen konkurssia, joten Blues päätettiin alkuperäisistä suunnitelmista poiketen jättää tutkimuksen ulkopuolelle. Mietinnän kohteeksi joutui myös Lukko, sillä muista liigaseuroista poiketen sen tilikausi on kalenterivuosi, mikä tarkoittaa, että Lukon osalta liigakausi jakautuu kahdelle eri tilikaudelle. Muilla seuroilla tilikausi mukailee

liigakautta siten, että tilikausi vaihtuu kevään tai kesän aikana, useimmiten huhtikuun lopulla. Lukon kohdalla päätettiin verrata urheilullista tulosta siihen tilikauteen, jonka aikana pudotuspelit pelattiin. Näin ollen esimerkiksi liigakauden 2016-2017 sijoitusta verrattiin vuoden 2017 tilinpäätökseen.

3.3 Tutkimusmenetelmät

Taloudellista menestystä analysoitiin kolmesta näkökulmasta. Näkökulmat olivat kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius. Mittareina näille toimivat sijoitetun pääoman tuotto prosentti, omavaraisuusaste ja quick ratio.

Urheilullisen menestyksen mittarina käytettiin runkosarjasijoituksen ja pudotuspelimenestyksen kombinaatioon perustuvaa sijoitusta. Pudotuspelien ulkopuolelle jääneet saivat suoraan sijoitukseen runkosarjasijan. Pudotuspeleihin päässeiden osalta sijoitus määräytyi sen mukaan millä kierroksella tippui. Samalla kierroksella tippuneet laitettiin järjestykseen runkosarjasijoituksen perusteella. Täten esimerkiksi kaudella 2016-2017 neljännesfinaaleissa tippuneiden Ilveksen, TPS:n, Pelicansin ja HPK:n lopulliseksi järjestykseksi muodostui Ilves 8., Pelicans 7., HPK 6. ja TPS 5. ja runkosarjassa yhdeksänneksi jäänyt HIFK nousi lopulta neljänneksi (Kuva 1). Sijoitukset kerättiin suoraan SM-liigan omilta nettisivuilta. Selvyyden vuoksi tästä lasketusta sijoituksesta käytetään termiä *liigasijoitus*, jottei se sotkeutuisi runkosarjasijoituksen kanssa.

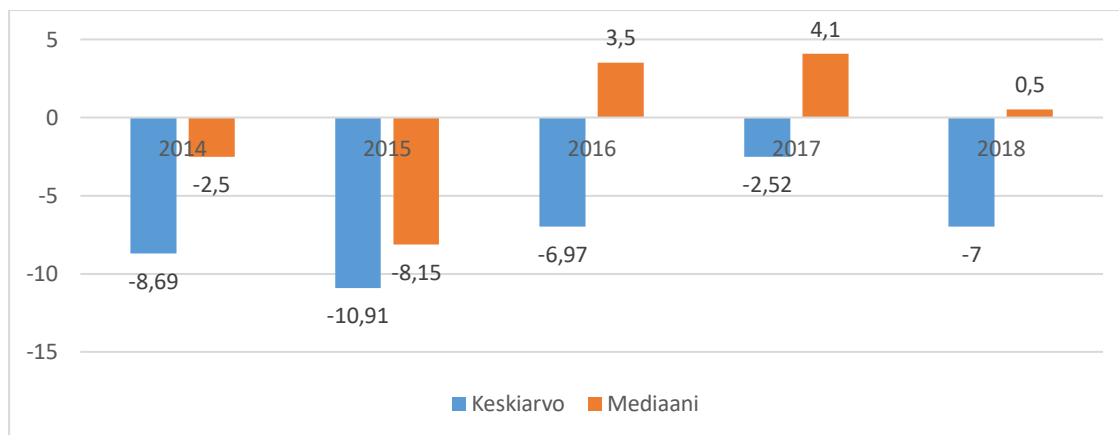
Valitulla viiden vuoden tarkastelujaksolla tutkittavien joukkueiden määrä vaihteli kahdentoista ja viidentoista välillä. Havaintoja kertyi yhteensä 284 kappaletta (Liite 1). Kaikki tiedot kerättiin Exceliin, josta ne siirrettiin Stataan analysoitavaksi. Statassa datasta laskettiin Pearsonin korrelaatiokertoimet kattaen koko tutkimusaikavälin sekä jokaiselle viidelle vuodelle erikseen. Pearsonin korrelaatiokerroin kertoo lineaarisen riippuvuuden suuruuden. Sen arvo vaihtelee välillä -1 ja +1. Kertoimen etumerkki kertoo, onko korrelaatio positiivista vaiko negatiivista. Jos korrelaatio on positiivinen, muuttujat liikkuvat saman suuntaisesti (molemmat nousevat tai laskevat), kun taas negatiivisessa korrelaatioissa muuttujat liikkuvat eri suuntaan (toinen nousee ja toinen laskee). Jos kerroin saa arvokseen nollan, korrelaatiota ei ole. Korrelaation selitysaste saadaan

laskemalla korrelaatiokertoimen neliö. Selitysaste kertoo, kuinka suuren osan selittävä muuttuja x selittää selitettävän muuttujan y vaihtelua. Korrelaatiota tutkittaessa on syytä ymmärtää, ettei muuttujien korreloiminen välttämättä kerro syy-seuraussuhteesta eli kausaalisuhteesta, joten pelkän korrelaation perusteella ei voida vetää liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. (Heikkilä 2014, 192-193)

Lisäksi datasta tehtiin lineaarinen regressioanalyysi Pearsonin korrelaatiokertoimen tavoin sekä koko tutkimusaikavälille että jokaiselle viidelle vuodelle erikseen. Selittäjänä toimivat liigasijoitukset ja selitettävänä sijoitetun pääoman tuotto prosentti, oma-varaisuusaste ja quick ratio, jokainen vuorollaan. Regressioanalyysi on tilastollinen menetelmä, jossa ennustettaessa yhtä selitettävää muuttujaa etsitään yhtä tai useampaa riippumatonta muuttujaa selittäjiksi. Mikäli datasta muodostettuun pistejoukkoon voidaan luontevasti piirtää suora, sopii lineaarinen regressioanalyysi kuvaamaan muuttujien välistä yhteyttä. (Heikkilä 2014, 222-223)

4. Tutkimuksen tulokset

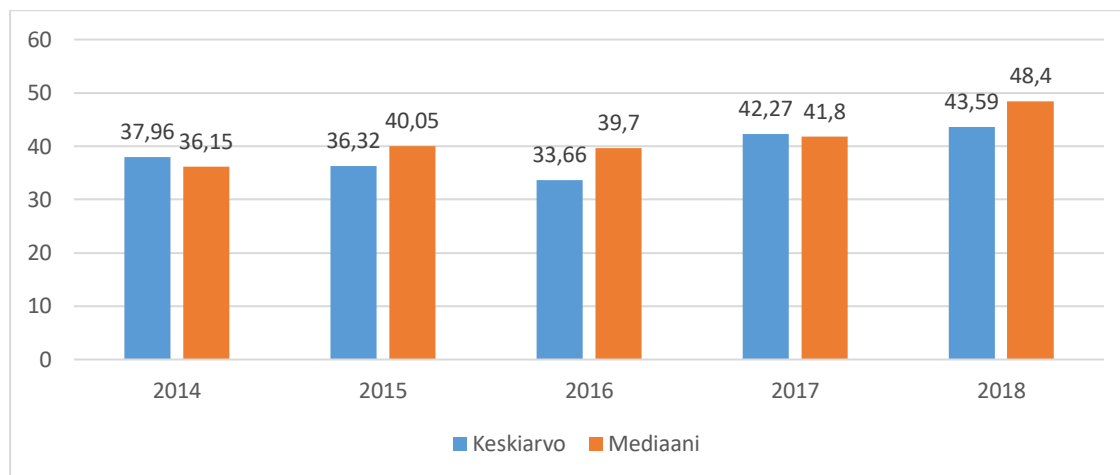
Tarkastellaan ensin kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden kehittymistä yleisesti tutkimusperiodilla. Kuten kuvasta 2 huomaa, liigajoukkueiden sijoitetun pääoman tuotto-% on hiukan parantunut viidessä vuodessa kääntyen kuitenkin laskuun 2018. Merkille pantavaa on erityisesti tunnusluvun mediaanin nouseminen positiiviseksi vuosina 2016, 2017 ja 2018 keskiarvon pysyessä selkeästi negatiivisena koko tutkimusperiodin ajan. Keskiarvoa ”vääristävät” liigaseurat, joiden sijoitetun pääoman tuotto-% on useita kymmeniä prosentteja pakkasella tutkimusperiodilla. Pahimpana on TPS, jonka tuotto-%:t ovat raskaasti miinuksella, pahimmillaan se saa arvokseen -162,2 % vuonna 2016. Vuosina 2016 ja 2017 mediaani saa Alma Talentin viitteellisten ohjearvojen mukaan arvosanan *välttävä* (3-6 %), kun muulloin arvokseen pysyy sekä mediaanin, että keskiarvon perusteella *heikkona* (alle 3 %). Valitulla tutkimusperiodilla liigaseuran pyörittäminen ei ole ainakaan sijoitetun pääoman tuotto-%:llä mitattuna kovinkaan kannattavaa liiketoimintaa. Parhaiten tutkimusperiodilla sijoitetun pääoman tuotto-%:llä mitattuna menestyi SaiPa (keskiarvo 35,6 %) ja huonoiten menestyi aikaisemmin jo mainittu TPS (keskiarvo -82,0 %) (Liite 2).

Kuva 2 Liigajoukkueiden sijoitetun pääoman tuotto-% vuosina 2014-2018.

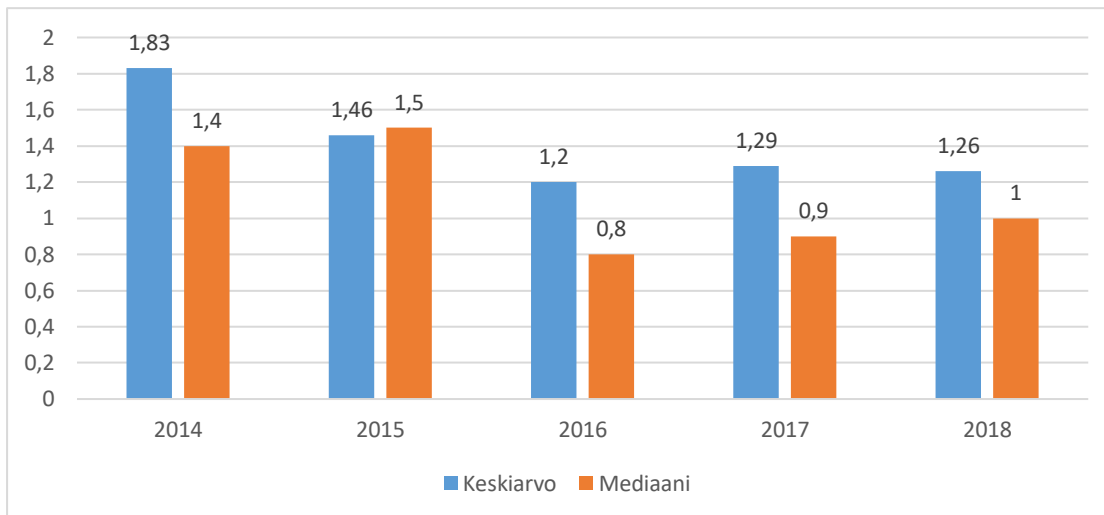
Kuvan 3 perusteella omavaraisuusaste on keskiarvon ja mediaanin perusteella viiden vuoden periodilla hieman parantunut. Alma Talentin viitteellisten ohjearvojen mukaan omavaraisuusaste saa arvosanan *hyvä* (35-50 %) lähes joka vuonna. Poikkeuksena on vain vuoden 2016 keskiarvo, joka jää alle 35 prosenttiin, joka vastaa arvosanaa *tydyttävä*. Liigaseurojen hyvä omavaraisuusaste yllättää, kun sitä vertaa esimerkiksi

sijoitetun pääoman tuotto prosenttiin, joka on ollut joka vuosi keskimäärin negatiivinen, mikä kertoo tappiollisesta liiketoiminnasta. Parhaiten tutkimusperiodilla omavaraisuusasteen perusteella menestyi HIFK (keskiarvo 74,2 %) ja huonoiten menestyi Jukurit (keskiarvo -6,8 %) (Liite 2).

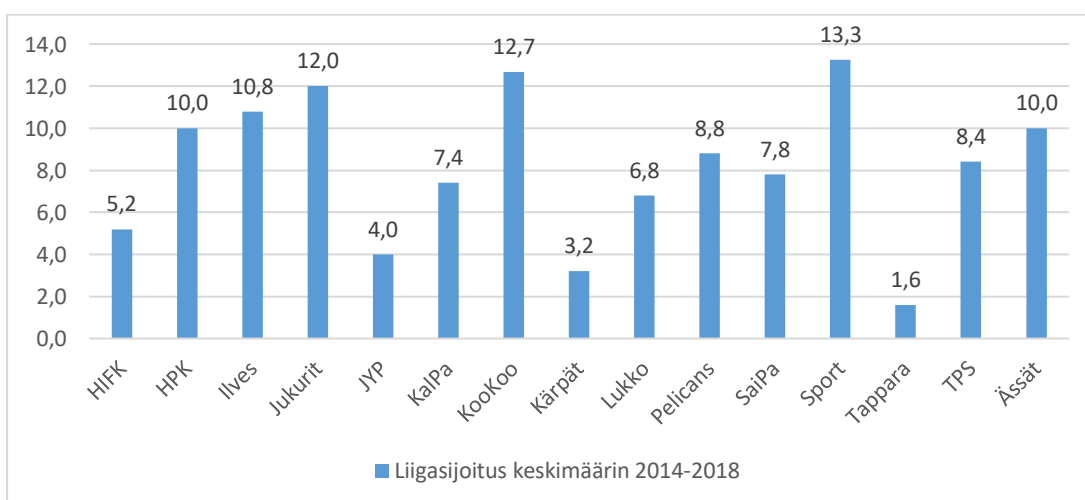
Kuva 3 Liigajoukkueiden omavaraisuusaste vuosina 2014-2018.

Kahdesta aiemmasta tunnusluvusta poiketen quick ratio on viiden vuoden tutkimusperiodilla ollut laskusuunnassa pysyen kuitenkin hyvällä tasolla. Alma Talentin viitteellisten ohjearvojen mukaan quick ration keskiarvo saa vuodesta riippuen arvosanaksi joko *erinomaisen* (yli 1,5) tai *hyvä* (1-1,5). Mediaani on lähes joka vuonna keskiarvoa pienempi arvosanan vaihdellessa *hyvän* ja *tyydyttävän* (0,5-1) välillä. Kuten jo aiemmin on todettu, tunnusluku kuvaa vain tilinpäätöshetken tilannetta. Todella kovat quick ratiot saattavat kieliä erilaisista tilinpäätösjärjestelyistä tilinpäätöshetkellä, jotta tappiot saataisiin kuitattua, esimerkiksi seurat ovat saattaneet saada konserniavustusta tai pääomalainaa kulujen kattamiseksi, mikä parantaa maksuvalmiutta. Esimerkiksi TPS:n vuoden 2014 quick ratio on huomiota herättävän korkea (7,0) (Liite 1). Parhaiten tutkimusperiodilla quick ration perusteella menestyi Kärpät (keskiarvo 2,6) ja huonoiten menestyivät Jukurit ja Sport (molemmilla keskiarvo 0,4) (Liite 2).

Kuva 4 Liigajoukkueiden quick ratio vuosina 2014-2018.

Seurakohtaista urheilullista menestystä kuvaa Kuva 5. Lukuja tarkastellessa on syytä huomioida, etteivät liigasijoitukset kuvaa runkosarjasijoituksia sellaisenaan vaan ne on laskettu luvussa 3.3 esitellyllä tekniikalla huomioiden sekä runkosarjasijoitukset, että pudotuspelimenestykset. Tutkimusperiodilla 2014-2018 erottuu selkeä kärki, jonka muodostavat Tappara (sijoitus keskimäärin 1,6), Kärpät (3,2) ja JYP (4,0). Perää pitävät Mestiksestä liigaan tutkimusperiodin aikana nousseet Sport (13,3), KooKoo (12,7) ja Jukurit (12,0).

Kuva 5 Liigajoukkueiden liigasijoitukset keskimäärin kausina 2014-2018.

Kolmen talouden tunnusluvun perusteella vaikuttaa siltä, että liigaseurojen talous on kehittynyt positiivisesti analysoidulla viiden vuoden tutkimusperiodilla. Yleisen kuvailun

jälkeen siirrytään tutkimaan urheilullisen menestyksen vaikutusta kannattavuuteen, vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen.

4.1 Kannattavuus ja urheilullinen menestys

Urheilullisen menestyksen ja kannattavuuden välistä yhteyttä tutkiessa laskettiin ensin liigasijoituksen ja sijoitetun pääoman tuottoprosentin välinen korrelaatio sekä koko tutkimusperiodilla (Taulukko 2), että jokaisena vuonna erikseen (Taulukko 3). Korrelaatiota tutkittaessa niin tässä luvussa, kuin myös jatkossa täytyy huomioida se, että datan luonteen takia vertailtaessa liigasijoitusta eri talouden mittareihin negatiivinen korrelaatio ei tarkoita sitä, että taloudellisen mittarin vahvistuessa liigasijoitus huononisi. Kun liigasijoitus paranee, niin sen arvo tässä datassa pienenee ja päinvastoin. Eli jos liigasijoitus muuttuu pienemmäksi (eli paremmaksi, esim. joukkue nousee sijalta 10 sijalle 6) ja samalla talouden tunnusluku kasvaa, vallitsee näiden kahden välillä negatiivinen korrelaatio.

Taulukko 2 Pearsonin korrelaatiokerroin liigasijoitukselle ja sijoitetun pääoman tuottoprosentille koko tutkimusperiodilla.

	<i>Sijoitus</i>	<i>SIPO-%</i>
<i>Sijoitus</i>	1,0000	
<i>SIPO-%</i>	-0,2009	1,0000

Koko viiden vuoden tutkimusperiodia käsiteltäessä Pearsonin korrelaatiokerroin on -0,2009, mikä tarkoittaa lievää negatiivista korrelaatiota liigasijoituksen ja sijoitetun pääoman tuottoprosentin välillä. Korrelaation selitysaste jää todella matalaksi, vain 4,0 prosenttiin. Vuositasolla tarkasteltuna on korrelaatiota kolmena vuonna keskiarvoa selvästi enemmän. Etenkin vuosien 2016 ja 2015 sijoitetun pääoman tuottoprosentit näyttävät selkeästi korreloivan myös edellisen vuoden sijoituksen kanssa. Näistä syistä päätetään tehdä koko tutkimusperiodin lisäksi myös vuosikohtaiset lineaariset regressioanalyysit siten, että aikaisemman kauden liigasijoitukset otetaan myös huomioon.

Taulukko 3 Pearsonin korrelaatio liigasijoitukselle ja sijoitetun pääoman tuotto prosentille vuosittain.

	<i>sij18</i>	<i>sij17</i>	<i>sij16</i>	<i>sij15</i>	<i>sij14</i>
<i>SIPO18</i>	-0.1585	-0.3261	-0.2391	-0.4590	-0.2633
<i>SIPO17</i>	0.0690	-0.0640	0.0874	-0.3839	-0.0650
<i>SIPO16</i>	-0.0226	0.1707	-0.3216	-0.4832	-0.5566
<i>SIPO15</i>	-0.1487	0.3098	-0.3814	-0.5875	-0.6147
<i>SIPO14</i>	-0.0991	0.4754	-0.3179	0.0671	-0.3627

Koko tutkimusperiodia käsittelevässä lineaarisessa regressioanalyysissä huomataan, että 95 prosentin luottamusvälillä liigasijoitus ei ole tilastollisesti merkitsevä selittäjä sijoitetun pääoman tuotto prosentille, koska P-arvo on 0,1030. 90 prosentin luottamusvälillä liigasijoitus olisi melkein merkitsevä selittäjä sijoitetun pääoman tuotto prosentille, mutta mallin selitysasteeksi jää silti vaatimattomasti noin 4 prosenttia. (Taulukko 4) Kuten sirontakuviosta (Liite 3) nähdään, sijoitetun pääoman tuotto prosentit asettuvat kohtuu tasaisesti nollan molemmin puolin liigasijoituksesta riippumatta. Ainoastaan liigassa ensimmäiseksi sijoittunut saa jokaisena vuonna positiivisen sijoitetun pääoman tuotto prosentien.

Taulukko 4 Liigasijoituksen ja sijoitetun pääoman tuotto prosentien välinen lineaarinen malli koko tutkimusperiodilla.

	Regressiokerroin	t-arvo	p-arvo
Liigasijoitus	-1,765705	-1,65	0,103
Vakio	8,386817	0,89	0,374
R²	0,0404		
Korjattu R²	0,0256		
F-testi	2,74		0,103
Estimaatin keskivirhe	37,552		

Tutkittaessa lineaarista regressiota vuositasolla siten, että selitettävän vuoden sijoitetun pääoman tuotto prosenttia selitetään saman ja edellisen vuoden liigasijoituksella tulokset jäävät vähintään yhtä huonoiksi. Mallien P-arvot vaihtelevat 0,8293 (2017) ja 0,1055 (2015) välillä, joten viiden prosentin luottamustasolla mallit eivät ole tilastollisesti merkitseviä ja ne joudutaan hylkäämään.

4.2 Vakavaraisuus ja urheilullinen menestys

Urheilullisen menestyksen ja vakavaraisuuden välistä yhteyttä tutkiessa laskettiin ensin liigasijoituksen ja omavaraisuusasteen välinen korrelaatio sekä koko tutkimusperiodilla (Taulukko 4), että jokaisena vuonna erikseen (Taulukko 5).

Taulukko 5 Pearsonin korrelaatiokerroin liigasijoitukselle ja omavaraisuusasteelle koko tutkimusperiodilla.

	<i>Sijoitus</i>	<i>Omavaraisuusaste</i>
<i>Sijoitus</i>	1,0000	
<i>Omavaraisuusaste</i>	-0,2657	1,0000

Koko viiden vuoden tutkimusperiodia käsiteltäessä Pearsonin korrelaatiokerroin on -0,2657, mikä tarkoittaa lievää negatiivista korrelaatiota liigasijoituksen ja omavaraisuusasteen välillä. Korrelaation selitysaste jää todella matalaksi, vain 7,1 prosenttiin. Sen sijaan vuositasolla tarkasteltaessa omavaraisuus saa paikoitellen melko korkeita korrelaatioita, yli -0,6 vuosina 2018 ja 2016. Korrelaatiokertoimien selitysaste vaihteli 38,7 ja 0,08 prosentin välillä. Merkillepantavaa on vuoden 2017 korrelaatio, joka on muista poiketen positiivinen.

Taulukko 6 Pearsonin korrelaatio liigasijoitukselle ja omavaraisuusasteelle vuosittain.

	<i>sij18</i>	<i>sij17</i>	<i>sij16</i>	<i>sij15</i>	<i>sij14</i>
<i>oma18</i>	-0.6143	-0.0699	-0.3691	-0.1911	-0.0300
<i>oma17</i>	-0.3817	0.3542	-0.4414	-0.4419	-0.5141
<i>oma16</i>	-0.4826	0.3545	-0.6220	-0.4387	-0.5847
<i>oma15</i>	-0.5453	0.2214	-0.4140	-0.0289	-0.0756
<i>oma14</i>	-0.4866	0.0075	-0.2701	0.1595	-0.0839

Sijoitetun pääoman tuottoprosentin tavoin päätetään myös omavaraisuusasteen kohdalla tehdä koko tutkimusperiodin lisäksi myös vuosikohtaiset lineaariset regressioanalyysit siten, että aikaisemman kauden liigasijoitukset otetaan myös huomioon. Tehdyn lineaarisen regressioanalyysin perusteella liigasijoitus on 95 prosentin luottamuskäytännöllä tilastollisesti merkitsevä selittäjä omavaraisuusasteelle, sillä P-arvo jää alle 0,05 ja näin ollen malli jää voimaan. Sen selitysaste jää silti hyvin pieneksi, vain hieman yli 7 prosenttiin. (Taulukko 7)

Sirontakuviassa (Liite 4) hyvälle liigasijoille sijoittuneiden joukkueiden pisteet näyttäisivät painottuvan vasempaan yläkulmaan, mikä viittaisi siihen, että hyvin urheilullisesti menestyvillä on voimakkaampaa korrelaatiota omavaraisuusasteen ja liigasijoituksen välillä. Huonommin liigassa sijoittuvilla korrelaatiota ei ole silmämääräisesti samalla tavalla havaittavissa, vaan kuvion pisteissä on niiden osalta selvästi enemmän hajontaa laidasta laitaan.

Taulukko 7 Liigasijoituksen ja omavaraisuusasteen välinen lineaarinen malli koko tutkimusperiodilla.

	Regressiokerroin	t-arvo	p-arvo
Liigasijoitus	-1,539284	-2,22	0,030
Vakio	53,05303	8,72	0,000
R²	0,0709		
Korjattu R²	0,0563		

F-testi	4,94		0,0298
Estimaatin keskivirhe	24,365		

Kun tutkitaan lineaarista regressiota vuositasolla, kaikki mallit paitsi tuorein eli 2018 joudutaan liian suurien P-arvojen vuoksi hylkäämään 95 prosentin luottamustasolla. Vuonna 2018 P-arvo on 0,0078 ja mallin selitysasteeksi jää 55,48 prosenttia.

4.3 Maksuvalmius ja urheilullinen menestys

Urheilullisen menestyksen ja kannattavuuden välistä yhteyttä tutkiessa laskettiin ensin liigasijoituksen ja sijoitetun pääoman välistä korrelaatiota sekä koko tutkimusperiodilla (Taulukko 8), että jokaisena vuonna erikseen (Taulukko 9).

Taulukko 8 Pearsonin korrelaatiokerroin liigasijoitukselle ja quick ratiolle koko tutkimusperiodilla.

	<i>Sijoitus</i>	<i>Quick ratio</i>
<i>Sijoitus</i>	1,0000	
<i>Quick ratio</i>	-0,1675	1,0000

Koko viiden vuoden tutkimusperiodia käsiteltäessä Pearsonin korrelaatiokerroin on -0,1675, mikä tarkoittaa todella lievää negatiivista korrelaatiota liigasijoituksen ja omaisuusasteen välillä. Korrelaation selitysaste jää todella matalaksi, vain 2,8 prosenttiin. Vuosikohtaisia korrelaatioita tutkiessa on merkille pantavaa, että vuosina 2017 ja 2014 korrelaation etumerkki vaihtuu eli korrelaatio on muista vuosista poiketen positiivista. Korrelaatioiden selitysaste vaihtelee 54,6 ja 1,4 prosentin välillä riippuen vuodesta.

Taulukko 9 Pearsonin korrelaatio liigasijoitukselle ja quick ratiolle vuosittain.

	<i>sij18</i>	<i>sij17</i>	<i>sij16</i>	<i>sij15</i>	<i>sij14</i>
<i>quick18</i>	-0.7390	-0.1038	-0.5946	-0.1656	-0.0559
<i>quick17</i>	-0.5148	0.4119	-0.4331	-0.4710	-0.4595
<i>quick16</i>	-0.5187	0.4682	-0.5795	-0.4747	-0.6468
<i>quick15</i>	-0.3747	0.2069	-0.3298	-0.1191	-0.0487
<i>quick14</i>	-0.3627	-0.0613	-0.1223	-0.4069	0.3440

Kahden aikaisemman tunnusluvun tavoin myös quick ratiolle päätetään tehdä lineaariset regressioanalyysit kahdella tapaa eli kattaen koko tutkimusperiodin ja jokaiselle vuodelle erikseen siten, että malleissa selitettävän vuoden quick ration selittäjinä toimivat saman ja edellisen vuoden liigasijoitukset. Koko tutkimusperiodin kattavan lineaarisen regressioanalyysin perusteella liigasijoitus ei ole 95 prosentin luottamusvälillä merkitsevä selittäjä quick ratiolle, koska mallin P-arvo on 0,1755. Selitysasteeksi jää vain 2,81 prosenttia. (Taulukko 10) Sijoitetun pääoman tuottoprosentin tavoin quick ration sirontakuviossa (Liite 5) ei ole havaittavissa selkeää trendiä, paitsi ensimmäiseksi liigassa sijoittuneiden osalta, sillä ne saavat vain hyviä arvoja quick ratioksi. Tosin on syytä huomioida sekä quick ratiossa, että sijoitetun pääoman tuottoprosentissa, ettei liigan ensimmäisellä sijalla ole viiden vuoden tutkimusperiodilla tapahtunut paljon vaihtelua, vaan sitä ovat hallinneet vain kaksi seuraa: Kärpät kolmella mestaruudella ja Tappara kahdella.

Taulukko 10 Liigasijoituksen ja quick ration välinen lineaarinen malli koko tutkimusperiodilla.

	Regressiokerroin	t-arvo	p-arvo
Liigasijoitus	-0,0462406	-1,37	0,175
Vakio	1,797335	6,06	0,000
R²	0,0281		
Korjattu R²	0,0131		
F-testi	1,88		0,1755
Estimaatin keskivirhe	1,1874		

Tutkittaessa lineaarista regressiota vuositasolla siten, että selitettävän vuoden quick ratiota selitetään saman ja edellisen vuoden liigasijoituksella tulokset ovat hyvin vaihtelevia. Vuoden 2018 mallin P-arvo on 0,0013, joten viiden prosentin luottamustasolla malli on tilastollisesti merkitsevä ja jää voimaan selitysasteen ollessa 67,1 prosenttia. 2016 malli on melkein tilastollisesti merkitsevä, kun P-arvoksi muodostuu 0,0567. 2017 olisi kymmenen prosentin luottamustasolla tilastollisesti merkitsevä, koska malli saa P-arvokseen 0,0932. Muina vuosina quick ration ja liigasijoituksen lineaarinen malli saa P-arvoiksi todella suuret 0,9367 (2015) ja 0,5380 (2014), joten niinä vuosina mallit luonnollisesti hylätään.

5. Yhteenveto ja johtopäätökset

Tämän kandidaatintutkielman tarkoituksena oli analysoida urheilullisen ja taloudellisen menestyksen välistä yhteyttä jääkiekon SM-liigassa vuosina 2014-2018. Urheilutalous on muusta tavanomaisemmasta liiketoiminnasta hieman poikkeavampaa. Ilman vastustajaa tuotetta tai palvelua ei voida kuluttajalle toimittaa. Vastustajan on myös oltava riittävän uskottava, jotta kilpailu olisi tasapainossa ja ydinliiketoiminta eli urheilutapahumat kiinnostavia. Monesta muusta toimialasta poiketen omistajien halu tuottaa itselleen taloudellista voittoa ei välttämättä aina ole itsestäänselvyys. Aikaisempien tutkimusten valossa monissa joukkueurheiluliigoissa ympäri maailman hyvää urheilullista menestystä tavoitellaan taloudellisen menestyksen kustannuksella, mikä voi pahimmillaan liian pitkään jatkuneena ajaa seurat taloudelliseen ahdinkoon, kun seuraan palataan resursseihin nähden liian kalliita pelaajia.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisilla menetelmillä verraten liigaseurojen tilinpäätöksistä poimittuja ja laskettuja tunnuslukuja urheilulliseen menestykseen. Urheilullisen menestyksen mittarina toimi sekä runkosarjasijoituksen että pudotuspelimenestyksen huomioon ottava sijoitus liigassa. Taloudellisina mittareina toimi yksi tunnusluku per näkökulma. Näkökulmina olivat kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius. Kannattavuuden mittarina toimi sijoitetun pääoman tuotto prosentti, vakavaraisuuden mittarina omavaraisuusaste ja maksuvalmiuden mittarina quick ratio. Data kerättiin Exceliin, josta se vietiin Stataan käsiteltäväksi. Statassa datasta laskettiin Pearsonin korrelaatiokertoimia kullekin mittarille sekä koko tutkimusperiodilla, että vuosittain, ja muodostettiin samoin tavoin useita lineaarisia regressioanalyysseja, minkä jälkeen saatuja tuloksia analysoitiin. Tulokset olivat paikoin ristiriitaisia ja saattoivat heittelehtiä riippuen analysoitavasta vuodesta selitysasteiden jäädessä usein hyvin vaatimattomiksi.

5.1 Tutkimuskysymykset ja vastaukset

Kandidaatintutkielman alussa esitettiin tutkimuksen pääongelma; *Miten urheilullinen menestys vaikuttaa urheiluseurojen taloudelliseen menestykseen jääkiekon SM-lii-*

gassa, johon vastausta pyrittiin etsimään kolmen tutkimuskysymyksen avulla analysoimalla sijoitetun pääoman tuotto prosenttia, omavaraisuusastetta ja quick ratiota suhteessa urheilulliseen menestykseen.

Ensimmäinen tutkimuskysymys oli:

1. Miten urheilullinen menestys vaikuttaa seurojen kannattavuuteen?

Urheilullinen menestys ei ollut tutkimusperiodilla 2014-2018 tilastollisesti merkitsevä selittäjä kannattavuuden mittarina toimineelle sijoitetun pääoman tuotto prosentille, vaikkakin laveammalla kymmenen prosentin riskitasolla urheilullinen menestys olisi melkein ollut merkitsevä selittäjä valitulle kannattavuuden tunnusluvulle. Yksittäisten vuosien analysoiminen ei tuonut muutosta tilanteeseen vaan kaikki lineaariset mallit jouduttiin hylkäämään liian suurien P-arvojen takia. Sirontakuvion perusteella urheilullisesti aivan terävimpään kärkeen kuuluvat seurat vaikuttivat olevan hieman muuta massaa paremmin menestyviä myös sijoitetun pääoman tuotolla mitattaessa. Muuten arvot jakautuivat tasaisesti nollan molemmin puolin riippumatta sijoituksesta liigassa.

Toinen tutkimuskysymys oli:

2. Miten urheilullinen menestys vaikuttaa seurojen vakavaraisuuteen?

Toisin kuin kannattavuuden kohdalla, urheilullinen menestys oli merkitsevä selittäjä maksuvalmiuden mittarina toimineelle omavaraisuusasteelle, kun analysoitiin koko tutkimusperiodia yhtenä kokonaisuutena. Tosin siinäkin selitysaste jäi todella vaatimattomaksi, vain hieman yli seitsemään prosenttiin. Vuositasolla analysoitaessa vain tuoreimman eli vuoden 2018 lineaarinen malli alitti valitun viiden prosentin luottamustason ja urheilullinen menestys jäi voimaan omavaraisuusasteen selittäväksi tekijäksi selitysasteen ollessa yli 55 prosenttia. Sirontakuviota tarkasteltaessa sijoitetun oman pääoman tuotto prosenttin tavoin selkeämpi positiivinen trendi kahden muuttujan välillä oli urheilullisesti kaikkein menestyneimpien seurojen välillä, kun taas lopussa massassa kuvion pisteissä oli selkeästi enemmän hajontaa riippumatta sijoituksesta liigassa.

Kolmas tutkimuskysymys oli:

3. Miten urheilullinen menestys vaikuttaa seurojen maksuvalmiuteen?

Koko viiden vuoden tutkimusperiodia analysoitaessa yhtenä kokonaisuutena urheilullinen menestys ei ollut tilastollisesti merkitsevä selittäjä maksuvalmiuden mittarina toimineelle quick ratiolle. Vuositasolla analysoitaessa tulokset vaihtelivat. Vuoden 2018 malli jäi 95 prosentin luottamusvälillä voimaan selityksasteen ollessa 67,1 prosenttia. Vuoden 2016 oli samalla luottamustasolla lähes tilastollisesti merkitsevä ja 2017 olisi 90 prosentin luottamusvälillä ollut tilastollisesti merkitsevä. Loput kaksi vuotta jäivät P-arvoissa kauas taakse. Sirontakuviota analysoitaessa ilmeni sama trendi kuin kahdessa muussa tunnusluvussa. Urheilullisesti terävimmän kärjen osalta pisteet olivat kuviossa hyvällä tasolla eikä epäilyttävien korkeita quick ration arvoja ollut. Muiden joukkueiden osalta hajontaa oli huomattavasti enemmän.

5.2 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti

Kärkiseuroja lukuun ottamatta seurojen taloudellisissa tuloksissa oli jokaisella kolmella osa-alueella reilusti hajontaa riippumatta urheilullisesta menestyksestä, mikä vähentää tutkimuksen luotettavuutta. Valitut mittarit itsessään kertovat yleensä kohtalaisen luotettavasti seurojen taloudesta ja ne pyrkivät vastaamaan tutkimuskysymyksiin. Tutkimuksen luotettavuutta olisi voinut kokeilla parantaa kasvattamalla tutkimusperiodia sekä lisäämällä tai vaihtamalla taloudellisia mittareita. Myös joukkueiden jakamainen eri kategorioihin esimerkiksi urheilullisen menestyksen perusteella, olisi mahdollistanut eri tyyppisten seurojen analysoinnin. Urheilullisen ja taloudellisen menestyksen välille ei voida vetää vedenpitävää yhteyttä tämän tutkimuksen valossa. Tulokset saattavat johtua työn alussa esitellyn Dimitropouloksen ja Limperopouloksen (2014) tekemän tutkimuksen perusteella siitä, että tavoitellessaan urheilullista menestystä, seurat uhraavat liikaa taloudellisia resurssejaan esimerkiksi hyviin pelaajiin ja valmentajiin. Tämä puolestaan heikentää seurojen taloudellista tulosta, vaikka urheilullinen menestys paranisikin.

5.3 Mahdolliset jatkotutkimukset

Mahdollisia jatkotutkimuksia ajatellen voisi olla parempi ottaa analysoitavaksi pitempi tutkimusperiodi, esimerkiksi kymmenen vuotta. Myös mittareiden määrää voisi kasvat-
taa ja katsoa muuttuvatko ja tarkentuvatko tulokset mitenkään. Erityiseen analyysiin
voisi ottaa kaikkein parhaiten urheilullisesti menestyvät seurat, sillä ne nousivat
muusta aineistosta esiin jokaisella kolmella osa-alueella.

Urheilullista ja taloudellista menestystä vertailtaessa on syytä miettiä, olisiko niiden
välillä jokin muuttuja. Urheilullinen menestys ei periaatteessa yksinään paranna talou-
dellista menestystä suoraan vaan välissä on mitä luultavimmin kasvaneet katsojamää-
rät ja lisääntynyt oheistuotemyynti (fanituotteet, jäähallissa myytävät ruoat ja virvok-
keet jne.), jotka kasvaessaan parantavat taloutta. Tutkimukseen voisi myös ottaa mu-
kaan kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä ja selvittää esimerkiksi seuraomistajien motii-
vien vaikutusta urheilulliseen ja taloudelliseen menestykseen. Ovatko omistajat voiton
vai tuoton maksimoijia vaiko jotain siltä väliltä?

Lähdeluettelo

Booth, R. (2009). Sports Economics. *Australian Economic Review*, Vol. 42, No. 3, 377-385.

Brook, S. (2016). The impact of team performance and fan interest on NCAA football revenues. *Managerial Finance*, Vol. 42 No. 9, 902-912.

Desbordes, M. (2019). Sports Marketing, from Humble Beginnings to Maturity. Teoksessa: Desbordes, M., Aymar, P. & Hautbois, C. (2019). *The Global Sport Economy: Contemporary Issues*. New York: Routledge.

Dietl, H. M., Grossmann, M. & Lang, M. (2011). Competitive Balance and Revenue Sharing in Sports Leagues with Utility-Maximizing Teams. *Journal of Sports Economics*, Vol. 12, No. 3 (kesäkuu 2011), 284-308.

Dimitropoulos, P. & Limperopoulos, V. (2014). Player contracts, athletic and financial performance of the Greek football clubs. *Global Business and Economics Review*, Vol. 16, No. 2, 123-141.

Fort, R. & Quirk, J. (1995). Cross-Subsidization, Incentives, and Outcomes in Professional Team Sports Leagues. *Journal of Economic Literature*, Vol. 33, No. 3 (syyskuu 1995), 1265-1299.

Garcia-del-Barrio, P. & Szymanski, S. (2009). Goal! Profit Maximization Versus Win Maximization in Soccer. *Review of Industrial Organization*, Vol. 34, No. 1, 45-68.

Heikkilä, T. (2014). Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Hoye, R., Smith, A., Westerbeek, H., Stewart, B. & Nicholson, M. (2006) *Sport Management: Principles and Applications*. Elsevier Ltd.

Jokerit (2018). Tilinpäätös 2017. Helsinki, Jokerit Hockey Club Oy.

Kallunki, J-P. & Kytönen, E. (1998). Uusi tilinpäätösanalyysi. 5. painos. Helsinki: Yrityksen tietokirjat.

Kössö, T. (2016a). Bluesin konkurssi varmistui - rahoitusneuvotteluissa ei päästy tulokseen. *Yle urheilu*. [verkkouutinen]. [viitattu 3.10.2019]. Saatavilla: <https://yle.fi/urheilu/3-8772648>

Kössö, T. (2016b). Tappiollisen Lukon omistaja ylläpitää liigayhtiötä – tavoite saada seura kannattavaksi. *Yle urheilu*. [verkkouutinen]. [viitattu 12.10.2019]. Saatavilla: <https://yle.fi/urheilu/3-8706657>

Kössö, T. (2019). Jokereiden jättitappiot on kuitattu miljoonien eurojen pääomaloilla, neljässä kaudessa venäläislainaa 44 miljoonaa euroa – katso tästä yhtiön hurjat taloustiedot vuosi vuodelta. *Yle urheilu*. [verkkouutinen]. [viitattu 3.10.2019]. Saatavilla: <https://yle.fi/urheilu/3-10801468>

Laitinen, E. K. (1988). Yrityksen talouden mittarit. 2. painos. Espoo: Weilin+Göös.

Laitinen, E. K. (2002). Strateginen tilinpäätösanalyysi – Perinteisestä analyysistä yrityksen arvon määrittämiseen. Helsinki: Kauppakaari.

Lehtisaari, M. (2018). Espoo United hakeutuu konkurssiin – Salonoja myönsi epäonnistumisen. *Yle urheilu*. [verkkouutinen]. [viitattu 3.10.2019]. Saatavilla: <https://yle.fi/urheilu/3-10177396>

Mourão, P. J. R. (2010). Regional Determinants of Competitiveness: The Case of European Soccer Teams. *International Journal of Sport Finance*, 2010, 5, 222-234.

Neale, W. C. (1964). The Peculiar Economics of Professional Sports: A Contribution to the Theory of the Firm in Sporting Competition and in Market Competition. *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 78, No. 1 (helmikuu 1964), 1-14.

Niskanen, J. & Niskanen, M. (2007). Yritysrahoitus. 5. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Noll, R. G. (2002). The Economics of Promotion and Relegation in Sports Leagues: The Case of English Football. *Journal of Sports Economics*, 3(2), 169-203.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

Satakunnan kansa (2019). Talousongelmien vaivaama Lentopalloliitto aloittaa yt-neuvottelut. [verkkouutinen]. [viitattu 7.11.2019]. Saatavilla: <https://www.satakunnan-kansa.fi/a/15c4673a-afbb-47c7-b4ca-457e8d482921>

SM-liiga (2019). Otteluohjelma 2019 – 2020. [verkkosivu]. [viitattu 8.10.2019]. Saatavilla: <https://liiga.fi/fi/ottelut/2019-2020/runkosarja/>

Visuri, R. (2019). Naisten Korisliigan viime vuosien menestysjoukkue talousongelmissa, julkaisi hätähuudon – seuran pelastustoimet ovat vielä auki. *Yle urheilu*. [verkkouutinen]. [viitattu 7.11.2019]. Saatavilla: <https://yle.fi/urheilu/3-10919282>

Yle urheilu (1999). Jääkiekon SM-liiga osakeyhtiöksi. [verkkouutinen]. [viitattu 9.11.2019]. Saatavilla: <https://yle.fi/urheilu/3-5925253>

LIITTEET

Liite 1 Kerätty data.

joukkue	sij. 18	sij. 17	sij. 16	sij. 15	sij. 14	SIPO 18	SIPO 17	SIPO 16	SIPO 15	SIPO 14	oma 18	oma 17	oma 16	oma 15	oma 14	quick 18	quick 17	quick 16	quick 15	quick 14
HIFK	3	4	2	7	10	1,4	6,2	7,2	2,2	-2,5	76,8	74	67,9	77,2	74,9	3,5	2,4	2	3,8	3,8
HPK	12	6	13	11	8	-6,6	4,1	7,8			55,3	61,3	56,8			0,6	0,9	0,6		
Ilves	11	8	14	10	11	10,3	8,1	-33,3	-11,1	-29	50,3	30,6	-19,5	-1,2	4,6	0,6	0,6	0,3	0,4	0,5
Jukurit	13	11				-85,3	19,7	3,5	-20,5	-24,6	21,8	15,5	-17,5	-29,2	-24,4	0,3	0,4	0,5	0,2	0,5
JYP	5	3	4	3	5	-6,8	-6,9	3,4	1,7	-13,1	24,4	32,9	21,2	18,7	22,1	0,4	0,4	0,3	0,6	0,7
KalPa	6	2	9	6	14	42,5	41,1	-21,2	-27,5	-20,8	52,8	24	-1,5	14,2	7,5	1,2	0,6	0,3	0,4	0,4
KooKoo	14	13	11			7,8	-43,3	74,8	8,4		20,8	25,9	59,3	62,9		0,7	0,7	1,4	2	
Kärpät	1	10	3	1	1	14,7	-2	21,1	14	0,3	71,8	83,4	77,6	65	65,8	2,3	3,5	3,3	2,1	1,9
Lukko	9	12	6	4	3	-23,2	-28,4	-37,4	-22,7	-18,5	29,7	41,8	39,7	39	34,8	1	1,9	1,8	2	1,7
Pelicans	10	7	8	12	7	11,2	-11	23,6	-27,7	11,11	33,6	42,6	29,3	21,3	37,5	0,4	0,4	0,8	0,5	0,8
SaiPa	7	15	5	8	4	0,5	14,6	35,1	29,7	98,3	57,7	63,4	65,7	54,3	26,7	1,9	2,1	2,3	1,7	1,4
Sport	15	14	10	14		-6,7	-7,3	-0,3	20	-136,1	3,1	8,8	15,1	9,4		0,2	0,3	0,3	0,8	0,6
Tappara	2	1	1	2	2	36,5	29,6	5,3	-5,2	20,9	62,9	54,7	50,5	41,1	42,3	2,3	1,9	1,9	1,5	1,5
TPS	4	5	7	13	13	-57,8	-102,6	-162,2	-85,5	-1,8	48,4	12,6	4,2	64,4	86,7	2,2	0,9	0,8	1,5	7
Ässät	8	9	12	9	12	-43,5	40,3	-32	-28,6	2,8	44,4	62,5	56,1	71,4	77	1,3	2,3	1,4	3	3

Puuttuvat tiedot harmaalla.

Lyhenteet:

sij. = runkosarjasijoitukseen ja pudotuspelimenestykseen perustuva sijoitus

SIPO = sijoitetun pääoman tuottoprosentti

oma = omavaraisuusaste

quick = quick ratio

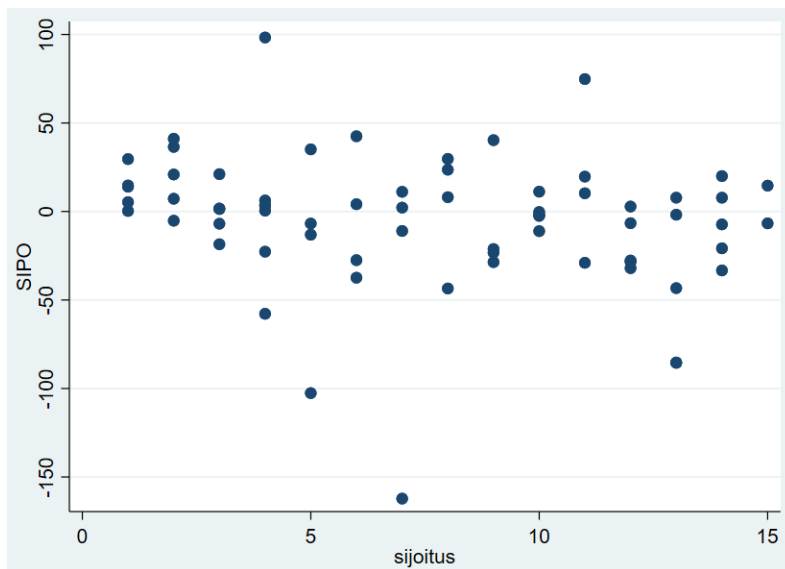
18 = vuosi 2018, 17 = vuosi 2017 jne.

Liite 2 Liigajoukkueiden valitut tunnusluvut keskimäärin 2014-2018.

Joukkueet	Sijoitetun pääoman tuotto- %	Omava- raisuusaste	Quick ratio
HIFK	2,9	74,2	3,1
HPK	1,8	57,8	0,7
Ilves	-11,0	13,0	0,5
Jukurit	-21,4	-6,8	0,4
JYP	-4,3	23,9	0,5
KalPa	2,8	19,4	0,6
Kookoo	11,9	42,2	1,2
Kärpät	9,6	72,7	2,6
Lukko	-26,0	37,0	1,7
Pelicans	1,4	32,9	0,6
SaiPa	35,6	53,6	1,9
Sport	-26,1	9,1	0,4
Tappara	17,4	50,3	1,8
TPS	-82,0	43,3	2,5
Ässät	-12,2	62,3	2,2

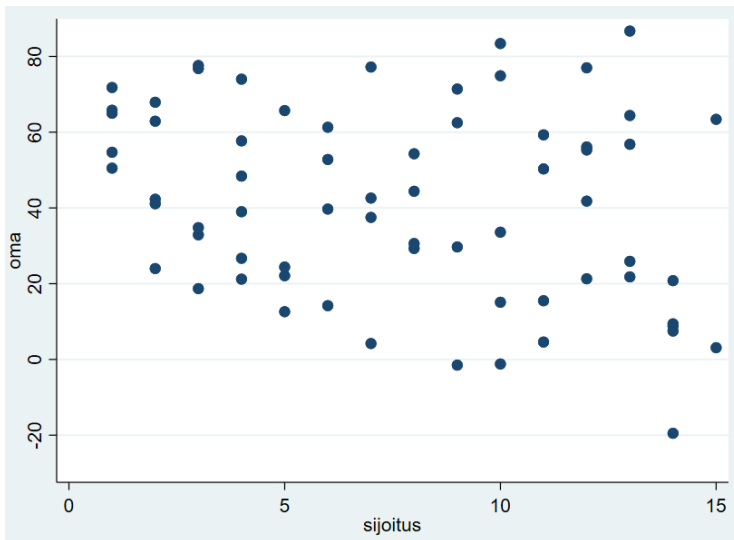
Liite 3 Sijoitetun pääoman tuotto-%:n sirontakuviokuva koko tutkimusperiodilla.

x = liigasijoitus ja y = sijoitetun pääoman tuotto-%

Liite 4 Omavaraisuusasteen sirontakuvio koko tutkimusperiodilla.

x = liigasijoitus ja y = omavaraisuusaste

Liite 5 Quick ration sirontakuvio koko tutkimusperiodilla.

x = liigasijoitus ja y = quick ratio

